

**„NDT-Bobath czy metoda Vojty
– która z metod rehabilitacji niemowląt
jest lepsza?”**

Cz. 4 Metoda Vojty

Vaclav Vojta

MET. VOJTY

Vaclav Vojta

- ✓ Ur.12.07.1917r – Mokrosuky, Czechy,
- ✓ 1937-1939r ... 1945 - 1947 – studia medyczne na Wydz. Lekarskim Uniwersytetu Karola w Pradze.
- ✓ 1948-1956 – Kl. Neurologii UK w Pradze – konsultant neurologii dziecięcej,
- ✓ 1956-1968 – Instytut Mózgowego Porażenia Dziecięcego, Żeleznice,
- ✓ Od 1956r – kierownik Oddziału Neurologii Dziecięcej IV Kliniki UK w Pradze,
- ✓ Od 1961 - Kierownik Kliniki Neurologii Dziecięcej w Pradze, ordynator Polikliniki Uniwersyteckiej,
- ✓ Sierpień 1968r – emigruje z Czech do RFN,
- ✓ 1968 – 1975 – Kierownik ds. leczenia w Poradni dla Dzieci z Zaburzeniami Motorycznymi (przy Klinice Ortopedii Uniwersytetu w Kolonii),
- ✓ Od 1975r – Kierownik Oddziału Rehabilitacji Kinderzentrum Monachium, Z-ca Dyrektora Kinderzentrum ds. leczenia ,
- ✓ Zmarł 12.09.2000r w Monachium.

Prof. Vaclav Vojta podczas pracy

Metoda Wojty

- Profesor Wojta w latach 1950-1970 opracował podstawy swojej diagnostyki i terapii nazwanej później metodą Wojty.
- Metoda ta opiera się na tak zwanej *odruchowej lokomocji*. Poszukując odpowiedniej metody terapeutycznej dla dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym profesor Wojta zaobserwował, że u dzieci tych w określonych pozycjach ciała w odpowiedzi na konkretne bodźce następują powtarzalne reakcje motoryczne tułowia i kończyn. Skutki tej aktywacji były zaskakujące. Dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym najpierw zaczynały wyraźnie mówić, a po krótkim czasie pewnie stały i chodziły.

- Ponieważ w motoryce spontanicznej u dzieci ze spastyczną postacią mózgowego porażenia dziecięcego te dające się wywoływać wzorce ruchowe nie występowały, natomiast po wielokrotnym wyzwaniu zaczynały się pojawiać w coraz szerszym zakresie i w coraz pełniejszej formie, profesor Wojta uznał, że spastyczne porażenie mózgowe może być wynikiem funkcjonalnych blokad rozwoju motorycznego.
- Na tej podstawie profesor Wojta opracował kompleksową terapię takich zaburzeń u niemowląt, dzieci i dorosłych – terapię metodą Wojty.

Na podstawie swoich obserwacji profesor Vojta uznał, że te możliwe do zaktywowania wzorce ruchowe są obecne u każdego człowieka od chwili narodzin. Udowodnił to, wielokrotnie wywołując te wzorce u zdrowego noworodka i obserwując pojawiające się przy tym ruchy, takie jak dukcja radialna czy otwarcie dłoni, które u dziecka rozwijającego się prawidłowo pojawiają się dopiero w wieku około 6 miesięcy podczas spontanicznego chwytu i podporu na dłoniach.

Kompleksy lokomocyjne

To sztuczne tworzywo, ponieważ towarzysząca im aktywność mięśni nie występuje jako taka w spontanicznych ruchach człowieka.

Kompleksy te w swym globalnym kształcie są wyzwalane odruchowo i tylko w konkretnej pozycji ciała oraz w wyniku działania określonych bodźców.

Składowe kompleksów koordynacyjnych są w swej funkcji zakotwiczone w OUN.

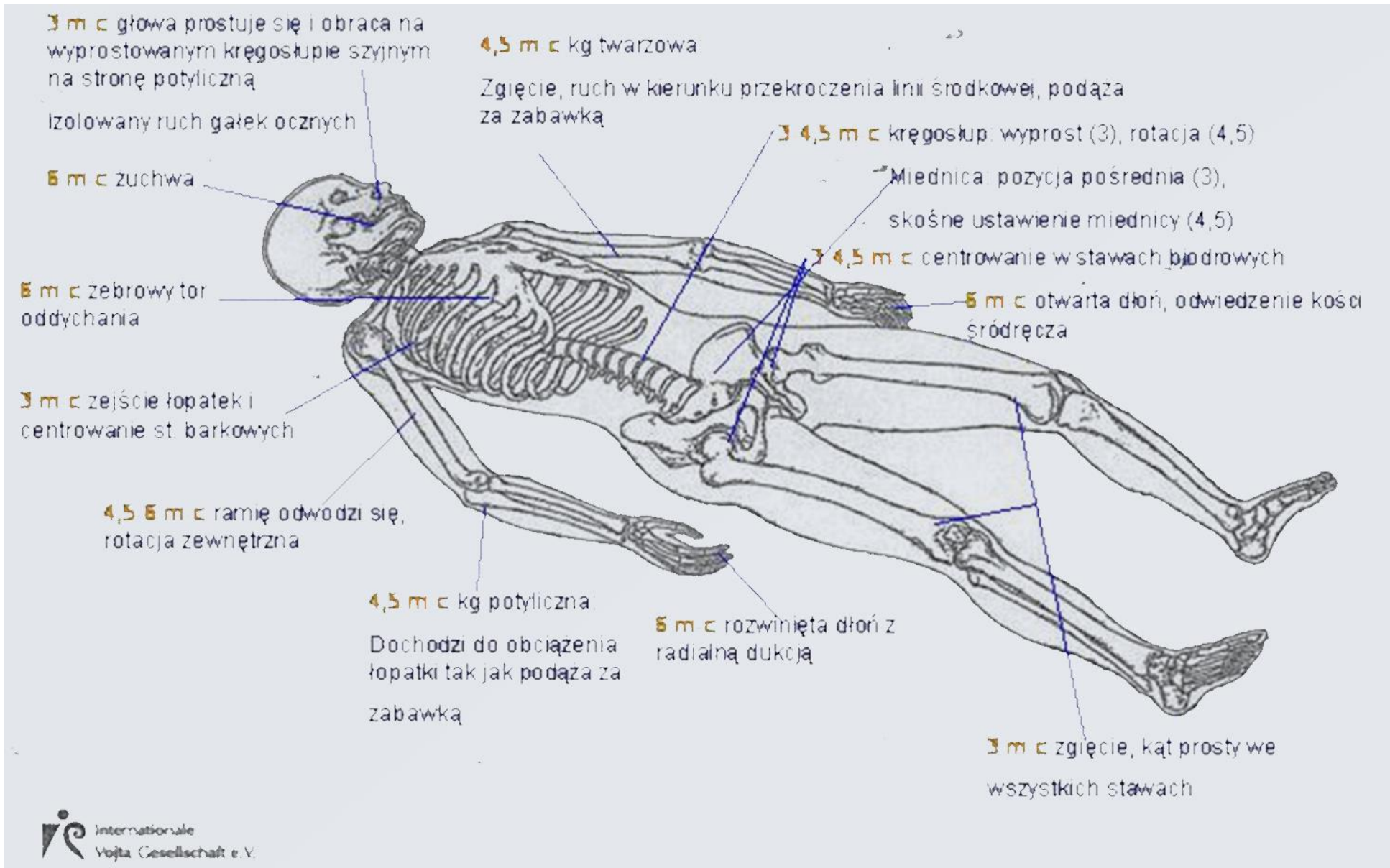
- Odruchowe pełzanie – realizujemy w ułożeniu na brzuchu.
- Odruchowy obrót – realizujemy w leżeniu na plecach i boku.

Wzorce odruchowego pełzania i odruchowego obrotu

Globalne wzorce odruchowego pełzania i odruchowego obrotu składają się z takich działań mięśni, które odnajdujemy jako elementy wzorców częściowych w przebiegu ontogenezy ruchowej i które stanowią o różnorodnych motorycznych możliwościach osób zdrowych pod względem ruchowym.

Kompleks odruchowego obrotu

Kompleks odruchowego pełzania

3 m-c izolowany obrót głowy w osi kręgosłupa bez reklinacji, izolowany ruch gałek ocznych

6 m-c ruch „zwaczy”

6 m-c odwiedzona I kość śródrečna, radialna dukcja, zaciska pięść (chwyt radialny)

3-4,5 m-c ramię twarzowe chce podeprzeć się na nadkłykcium przyśrodkowym [3], podpór [4,5]

7,5 m-c kg. potyliczna: ruch kroczący >1200 (jak u dziecka które chce chwycić zabawkę), siad skośny (ręka idąca do góry)

12-14 m-c kd potyliczna: oparcie na pięcie, pierwsze kroki

3 lata wysklepie nie stopy – łuki, obciążenie jak staje na 1 nodze

3-4,5 m-c kręgosłup: wyprost w pł. strzałkowej [3]
Niesymetryczny podpór – rotacja w odc. Th, centrowanie w st. biodrowych [4,5]

3-4,5 m-c miednica wychodzi z przodopochylenia i idzie do pozycji pośredniej (podpór symetryczny na łokciach), centrowanie st. biodrowych [3]
Ustawia się skośnie [4,5]

10 m-c kd twarzowa: zgina się i opiera (jak wchodzi na kanapę)

Stopa górny st. skokowy O^o
dolny st. Skokowy pronacja

Oddziaływanie odruchowej lokomocji (o.l.):

- Poprzez stosowanie odruchowej lokomocji już od chwili narodzin dziecka mamy możliwość wywierania wpływu na stadium początkowe jego ontogenezy motorycznej. Oddziaływania te sięgają najwyższych ośrodków ruchowych mózgu.
- Dzięki o.l. począwszy od wieku niemowlęcego możemy sterować przenoszeniem środka ciężkości ciała i utrzymywanie równowagi
- O.l. oddziałuje na trofikę mięśni, procesy naczynioruchowe i sudomotorykę.
- Określone mięśnie zyskują funkcję lokomocyjną dzięki nadaniu im kierunku działania ku umiejscowionemu dystalnie punctum fixum.

Oddziaływanie odruchowej lokomocji:

- Poprawa czynności oddechowej (mpd, urazy mózgu, udary) – oddech torem żebrowym, zwiększenie pojemności życiowej płuc,
- Poprawa jakości mowy (mpd, dyzartria) „eksplozja mowy”,
- Rozwinięcie stereognozji (identyfikacji obiektu dotykiem) dzięki otwarciu dłoni i możliwości podparcia na niej,
- U dzieci z wczesnodziecięcym połowicznym porażeniem spastycznym można zapobiec/ zmniejszyć nasilenie procesu zaburzeń homonimowo-hemianopcyjnych,
- Pozytywny wpływ / likwidacja zezów zbieżnego naprzemiennego.

Oddziaływanie odruchowej lokomocji

- Przesunięcie środka ciężkości – zmiana obciążenia kończyn – bodziec stymulujący wzrost,
- Aktywizacja mięśni całego układu mięśniowo-szkieletowego,
- Aktywizacja mięśni gładkich przewodu pokarmowego, ukł. moczowego oraz w obrębie skóry,
- Pobudzenie reakcji sudomotorycznych, pilomotorycznych, wazomotorycznych.

Terapia met. Vojty

- Podczas terapii praca mięśni przebiega w napięciu izometrycznym. Pozycja ciała poddanego izometrycznemu napięciu wymusza ściśle określony kierunek działania mięśni i staje się optymalnym źródłem aferencji. Aferencja – czyli „bombardowanie” mózgu bodźcami czuciowymi z ciała odnosi się nie tylko do mięśni i aparatu kostno-stawowego wraz z torebkami stawowymi, więzadłami i ścięgnami, lecz dotyczy także percepcji zewnętrznej i wewnętrznej. Masa bodźców aferentnych (dośrodkowych) jest kodowana całościowo jako odbitka w OUN.

Funkcje mięśni zależą od ułożenia ciała w obrębie podstawy jego podporu.

Podczas stymulacji maksymalnie wykorzystuje się gęstość rozmieszczenia proprioceptorów w stawach kulistych obręczy piersiowej i miedniczej.

Punkty drażnienia lub strefy wyzwiania mogą być aktywowane w ciągu całego życia. Przy prowokacji wzorca odruchowej lokomocji dorosły pacjent musi przyjąć podobną pozycję wyjściową, jaka właściwa jest zdrowym noworodkom.

Funkcje powiązane z odruchową lokomocją:

- Motoryka w obszarze ustno-twarzowym,
- Motoryka gałek ocznych,
- Funkcje pęcherza moczowego i jelita grubego,
- Rozwój płuc i śródpiersia.

Zasady prowadzenia terapii:

- 4 x dziennie,
- Każdy wzorzec 2 x każda strona (plecy, brzuch, bok),
- 0-6 m.ż. – max 5 minut,
- 2-12 m.ż. – 8-10 minut,
- Starsze dzieci – max. 15-20 minut,
- Spotkanie z terapeutą 1-2 / tydzień,
- Kontakt z dzieckiem podczas terapii, komendy.

Zasady wprowadzania terapii:

- Wykluczenie przeciwwskazań,
- Spokój i opanowanie terapeuty,
- Rodzice:
  - Opowiedzieć o metodzie,
  - Uprzedzić o rozebraniu dziecka, płaczu,
  - Nauka spokojnego znalezienia poz. wyjściowej,
  - Nauka spokojnego znalezienia strefy, kierunku stymulacji,
  - Nauka rozpoznawania planowego ruchu.

Stymulacja

- **9 stref stymulacji** – 4 na kończynach,
- 5 na tułowiu.
- **Strefa stymulacji** – miejsce gdzie u dziecka poniżej 6 tygodnia życia uzyskamy pełną, globalną odpowiedź (u zdrowego dziecka).
- **Kierunek stymulacji** – suma 3 wektorów.
- Sumowanie w czasie.
- Sumowanie w przestrzeni.

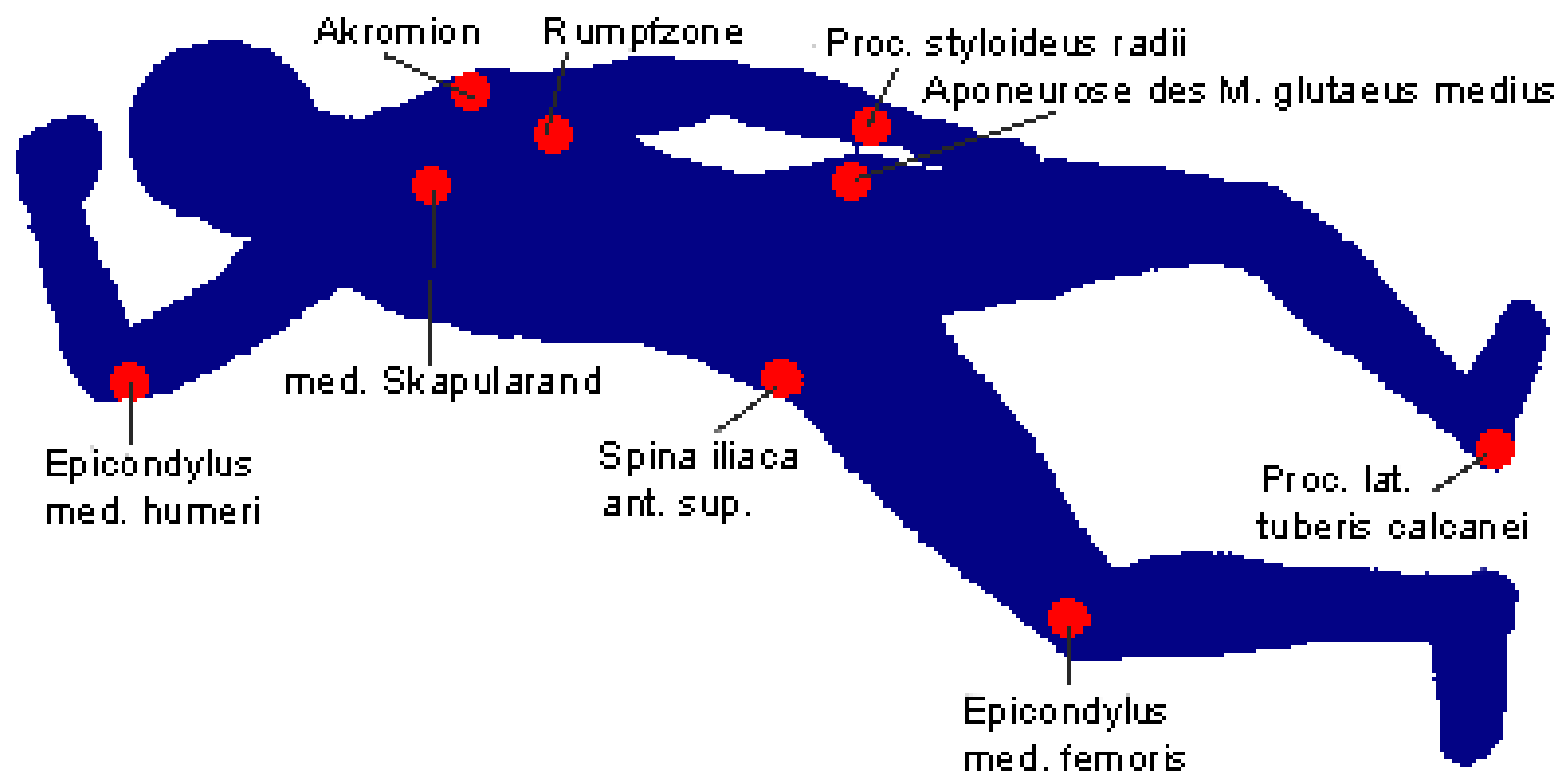

Przeciwwskazania:

- Szczepienia (acelularne 1-2 dni, stare 7 dni),
- Leczenie wysokimi dawkami kortykosteroidów,
- Temperatura powyżej 38,5°C,
- Silna biegunka, wymioty,
- Agresywni rodzice, brak współpracy z rodzicami,
- zaburzony kontakt matka-dziecko,
- Stan padaczkowy,
- Autyzm,
- Nowotwór złośliwy w fazie aktywnej.

Strefy stymulacji

1. NADKŁYKIEĆ PRZYŚRODKOWY KOŚCI RAMIENNEJ (po str. twarzowej),
2. WYROSTEK BARKOWY ŁOPATKI – ACROMION (po str. potylicznej),
3. STREFA NA ŁOPATCE (po stronie twarzowej),
4. STREFA TUŁOWIOWA (po stronie potylicznej),
5. KOLEC BIODROWY PRZEDNI GÓRNY (po str. twarzowej),
6. ROZŚCIĘGNO MIĘŚNIA POŚLADKOWEGO ŚREDNIEGO (po str. potylicznej),
7. KŁYKIEĆ PRZYŚRODKOWY KOŚCI UDOWEJ (po str. twarzowej),
8. GUZOWATOŚĆ BOCZNA KOŚCI PIĘTOWEJ (nogi potylicznej),
9. WYROSTEK RYLCOWATY (po stronie potylicznej).

Opracowanie:

dr n. o zdr. Anna D. Talar

Specjalista fizjoterapii

Certyfikowany terapeuta met Wojty (cert. nr 4138/08)

Certyfikowany terapeuta met NDT-Bobath (cert. nr 395/04)

Dziękuję za uwagę.